

VAIKO GEROVĖS IR GLOBOS CENTRO ŠEIMINIŲ NAMŲ VEIKLOS ORGANIZAVIMO APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaiko gerovės ir globos centro (toliau- Centro) šeiminių namų veiklos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Centro šeiminių namų tikslus ir funkcijas, teises ir pareigas, veiklos organizavimą, likusio be tėvų globos vaiko, socialinę riziką patiriančio vaiko ar vaiko su negalia (toliau – vaikas arba vaikai) apgyvendinimą šeiminiuose namuose, finansavimą bei teikiamos globos (rūpybos) kokybės užtikrinimą.

2. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatyme, Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Vaiko globos (rūpybos) organizavimo nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Vaiko globos organizavimo nuostatai), Socialinės globos normų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. A1-46 „Dėl Socialinės globos normų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Socialinės globos normų aprašas).

3. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme nustatytais atvejais vaikui ir (ar) jo šeimai taikant atvejo vadybą, šeiminių namų darbuotojai (socialinis darbuotojas / pedagogas ir (ar) individualios priežiūros darbuotojas) bendradarbiauja su atvejo vadybininku, prireikus dalyvauja atvejo vadybos posėdžiuose. Jei vaikui ir (ar) jo šeimai taikoma atvejo vadyba, individualus socialinės globos planas (toliau – ISGP) suderinamas su pagalbos vaikui ir (ar) šeimai planu, sudaromu vadovaujantis Atvejo vadybos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141 „Dėl Atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

4. Šeiminiai namai interneto svetainėje negali viešai skelbti šeiminiuose namuose gyvenančių vaikų nuotraukų.

II SKYRIUS ŠEIMINIŲ NAMŲ TIKSLAI IR FUNKCIJOS

5. Centro šeiminių namų **tikslai**:

5.1. užtikrinti vaiko teisių ir įstatymų ginamų interesų įgyvendinimą ir apsaugą;

5.2. užtikrinti vaikui sėkmingą adaptaciją, saugios, emociškai palankios ir šeimai artimos aplinkos sukūrimą;

5.3. užtikrinti vaiko individualių poreikių, įskaitant specialiuosius vaiko su negalia ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčio vaiko poreikių, nulemtų jo amžiaus, brandos, įgimtų ar įgytų savybių ar kitų ypatumų, įvertinimą, ir sudaryti tinkamas sąlygas šiuos poreikius visiškai patenkinti;

5.4. užtikrinti vaiko emocinius poreikius ir formuoti saugų prierašumą;

5.5. užtikrinti vaikui reikiamos pagalbos ir paslaugų pagal individualius poreikius suteikimą;

5.6. užtikrinti vaiko socializaciją ir resocializaciją;

5.7. užtikrinti vaiko pasirengimą savarankiškai gyventi šeimoje ir visuomenėje;

5.8. užtikrinti vaiko ryšių palaikymą su biologine jo šeima bei kitais fiziniais asmenimis, su kuriais vaiką sieja emociniai ryšiai, (toliau – fiziniai asmenys) jei tai neprieštarauja geriausiems vaiko interesams;

5.9. parengti vaiką grįžti į biologinę šeimą, būti globojamam (rūpinamam) šeimoje ar būti įvaikintam;

5.10. ginti vaiko teises ir teisėtus interesus, atstovauti vaiko interesams visose srityse;

5.11. užtikrinti šeiminių namų darbuotojų, dirbančių tiesiogiai su vaikais, nuolatinę kvalifikacijos kėlimą, tobulinimąsi.

6. Centro šeiminiai namai, siekdami įgyvendinti jiems nustatytus veiklos tikslus, atlieka šias **funkcijas**:

6.1. suteikia vaikui tokias gyvenimo sąlygas, kokių reikia jo gerovei, taip pat fizinei, protinei, dvasinei, dorovinei bei socialinei raidai ir kurios atitinka individualius jo poreikius, įskaitant specialiuosius vaiko su negalia ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčio vaiko poreikius;

6.2. pasitelkdami kitus specialistus (švietimo įstaigos darbuotojus (pedagogus), sveikatos priežiūros ar kitokią pagalbą vaikui teikiančius specialistus), padeda vaikui įveikti patirtas netektis ir (ar) trauminę patirtį ir užmegzti su aplinkiniais saugius emocinius ryšius, sukuria vaikui emociškai palankią aplinką;

6.3. organizuoja pagal poreikį vaiko aprūpinimą reikalingomis pagalbos priemonėmis;

6.4. sukuria vaikui emociškai palankią aplinką, ugdančią vaiko savarankiškumą ir finansinį raštingumą, dalyvauja veiklose, programose ir projektuose, skirtuose padėti vaikui tinkamai pasirengti savarankiškai gyventi šeimoje ir visuomenėje;

6.5. kartu su vaiko formaliojo ugdymo įstaiga organizuoja papildomas ugdymo paslaugas, siekdami padidinti vaiko akademinį pažangumą, kartu spręsti vaikui kylančias ugdymo(si) problemas ir mokymo(si) sunkumus. Motyvuoja vaiką mokytis ir įgyti išsilavinimą, padeda vaikui pasirinkti mokymosi profilį, brandos egzaminus, susiedami tai su vaiko pomėgiais ir būsimą profesinę veiklą, organizuoja vaiko ugdymą karjerai, profesinį informavimą ir profesinį konsultavimą, siekdami didinti asmeninį konkurencingumą darbo rinkoje;

6.6. nustato išlaidų, skiriamų Centro šeiminiuose namuose gyvenančių vaikų savarankiškumui ugdyti ir (ar) individualiems poreikiams tenkinti (pvz., maistui, higienos reikmėms, drabužiams, neformaliajam vaikų švietimui, kultūriniais renginiais, ekskursijoms, stovykloms ir pan.), dydį, parengia ir patvirtina išlaidų apskaitos ir kontrolės tvarką ir paskiria darbuotoją, atsakingą už išlaidų panaudojimo kontrolę;

6.7. įvertina vaiko individualius poreikius, stipriąsias ir silpnąsias jo puses, sudaro ir įgyvendina išsamiu ir visapusišku vaiko poreikių vertinimu pagrįstus ISGP pagal Socialinės globos normų apraše nustatytus reikalavimus bei Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SPPD) teikiamas metodines rekomendacijas dėl vaiko poreikio vertinimo ir ISGP sudarymo;

6.8. laikosi vaiko gyvenamosios vietos pastovumo principo, užtikrindami vaikui nuolatinę gyvenamąją vietą ir pagal galimybes nuolat su vaiku dirbančių Centro šeiminių namų darbuotojų bei kitų specialistų komandą, išskyrus atvejus, kai vaiko poreikiai bei emociškai palanki aplinka kituose šeiminiuose namuose užtikrinami geriau;

6.9. Centro šeiminių namų darbuotojai vykdo bet kokios formos smurto prieš vaiką ir vaiko išnaudojimo prevenciją:

6.9.1. organizuoja grupinius ir (ar) individualius pokalbius su vaiku (ne mažiau kaip vieną individualų pokalbį su kiekvienu vaiku kartą per savaitę ir ne mažiau kaip vieną grupinį pokalbį su visais vaikais kartą per mėnesį), įgalindami atpažinti ir pranešti šeiminių namų darbuotojui ar kitam su vaiku dirbančiam specialistui (švietimo įstaigos darbuotojui (pedagogui), sveikatos priežiūros ar kitokią pagalbą vaikui teikiančiam specialistui) apie jo paties ar jo atžvilgiu elgesį, galintį pažeisti jo ar kito asmens teises ir (ar) interesus;

6.9.2. dalyvauja renginiuose bei mokymuose, skirtuose bet kokios formos smurtui prieš vaiką ir vaikų išnaudojimui užkardyti ir procedūroms, susijusioms su konkrečiais veiksmais, identifikavus smurto prieš vaikus ar vaikų išnaudojimo atvejus, nustatyti;

6.9.3. apie galimus vaiko teisių pažeidimus, padarytus vaiko atžvilgiu, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo nustatyta tvarka nedelsdami informuoja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VVTAĮT) įgaliotą teritorinį skyrių (informuojant nurodomas vaiko, kurio teisės galimai pažeistos, vardas, pavardė, gimimo data, galimai pažeidimą padariusių asmenų vardai, pavardės, galimo pažeidimo aplinkybės);

6.10. pozityvaus auklėjimo metodais ir priemonėmis koreguoja vaiko, vengiančio atlikti savo pareigas ar pažeidžiančio kitų asmenų teises ir laisves, elgesį. Bet kokios smurto prieš vaiką formos yra griežtai draudžiamos ir nėra laikomos tinkamomis drausminimo priemonėmis jokiomis aplinkybėmis;

6.11. organizuoja vaikui reikalingas paslaugas bendruomenėje, atsižvelgdami į individualius jo poreikius ir geriausius vaiko interesus, ir užtikrina vaiko dalyvavimą visų pakopų ugdymo sistemoje ir neformaliojo vaikų švietimo, saviugdos, kūrybinėje veikloje;

6.12. bendradarbiauja su vaiko biologine šeima bei fiziniais asmenimis, jei tai neprieštarauja geriausiems vaiko interesams, siekdami atkurti ar palaikyti tarpusavio ryšius, sudarančius prielaidas vaikui grįžti į biologinę šeimą ar nustatyti globą (rūpybą) šeimoje, ar įvaikinti vaiką, jei tai atitinka geriausius vaiko interesus ir užtikrina vaiko saugumą;

6.13. bendradarbiauja su savivaldybės administracija, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriumi, atvejo vadybininkais, švietimo įstaigos darbuotojais (pedagogais), sveikatos priežiūros ar kitokią pagalbą vaikui teikiančiais specialistais, VVTAĮT įgalioto teritorinio skyriaus specialistais, globos centrais ir kitomis socialinių paslaugų įstaigomis, švietimo, sveikatos, teisėsaugos įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis šeimos ir (ar) vaiko gerovės, ir (ar) vaiko teisių apsaugos srityje;

6.14. sudaro sąlygas Centro šeiminių namų darbuotojams, dirbantiems tiesiogiai su vaikais, nuolat tobulinti savo profesinę kvalifikaciją, dalyvauti darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programose, įgyti naujų, darbe reikalingų žinių;

6.15. vykdo kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas, siekdami užtikrinti vaiko fizinę, emocinę ir socialinę gerovę, individualių jo poreikių tenkinimą ir visapusišką vaiko apsaugą;

6.16. sudaro sąlygas vaikui dalyvauti priimant sprendimus, tiesiogiai arba netiesiogiai turinčius poveikį jo gyvenimui, situacijai, ateičiai. Vaiko dalyvavimas turi būti užtikrinamas vaikui draugiškoje aplinkoje, suteikiant vaikui visą reikiamą informaciją sprendimui priimti vaikui suprantama kalba ir sudarant sąlygas vaikui išreikšti savo nuomonę jam priimtinais būdais. Priimant galutinį sprendimą, turi būt atsižvelgiama į vaiko nuomonę, jeigu tai neprieštarauja vaiko geriausiems interesams;

6.17. vykdo likusio be tėvų globos vaiko atstovo pagal įstatymą pareigas, nustatytas Civilinio kodekso 3.271 straipsnyje. Vaiko globėjas (rūpintojas) privalo:

6.17.1. užtikrinti vaiko fizinį ir psichinį saugumą;

6.17.2. rūpintis vaiko sveikata ir mokymusi;

6.17.3. auklėti vaiką;

6.17.4. sprenddamas klausimus, susijusius su vaiko interesais, bendradarbiauti su savivaldybės administracija, globos centru, valstybine vaiko teisių apsaugos institucija ir kitomis suinteresuotomis valstybės ir savivaldybių institucijomis;

6.17.5. netrukdyti vaikui bendrauti su tėvais, jei tai nekenkia vaiko interesams;

6.17.6. palaikyti ryšius su vaiko tėvais, informuoti vaiko tėvus ar artimuosius giminaičius, jeigu jie to pageidauja, apie vaiko vystymąsi, sveikatą, mokymąsi ir kitais svarbiais klausimais;

6.17.7. rūpintis vaiko laisvalaikiu, atsižvelgdamas į jo amžių, sveikatą, išsivystymą ir polinkius;

6.17.8. rengti vaiką savarankiškam gyvenimui ir darbui šeimoje, pilietinėje visuomenėje ir valstybėje.

III SKYRIUS ŠEIMINIŲ NAMŲ TEISĖS

7. Centro šeiminiai namai, turėdami teisės aktais nustatytas globėjo (rūpintojo) teises ir vykdydami jiems teisės aktais priskirtas funkcijas, turi teisę:

7.1. pirkti paslaugas, atitinkančias individualius vaiko poreikius;

7.2. kartu su vaiku pirkti prekes, skirtas jo asmeniniams poreikiams tenkinti (pvz., maistą, higienos reikmenis, drabužius);

7.3. gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų informaciją, išvadas, pasiūlymus ir kitokią informaciją, kurios reikia sprendžiant šeiminių namų kompetencijai priskirtus klausimus;

7.4. gauti metodinę bei kitą pagalbą ir (ar) kitas paslaugas iš globos centro Globos centro veiklos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. A1-28 „Dėl Globos centro veiklos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka;

7.5. gauti paramą veiklos tikslams įgyvendinti ir funkcijoms vykdyti Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo nustatyta tvarka;

7.6. teikti atitinkamoms valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms pasiūlymus dėl vaiko teisių apsaugos, vaiko globos (rūpybos), įvaikinimo ir socialinių bei ugdymo paslaugų teikimo;

7.7. pasitelkti specialistus ir ekspertus, reikalingus Centro šeiminių namų nustatytiems veiklos tikslams įgyvendinti;

7.8. naudotis kitomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais teisėmis.

IV SKYRIUS

ŠEIMINIŲ NAMŲ VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

8. Centro šeiminių namų veikla organizuojama vadovaujantis šeimai artimos aplinkos sukūrimo principu.

9. Kartu su vaiku jam priimtiniu būdu ir jam suprantama kalba aptariama jo dienvakšė (kėlimasis, prausimasis, pusryčiai, išleidimas ar palydėjimas į ikimokyklinę ugdymo įstaigą ar mokyklą, būrelius, sveikatos priežiūros įstaigas, pietūs, pamokų ruošą, laisvalaikis, vakarienė, pasiruošimas miegui ir kt.), taip pat aptariamas ir organizuojamas vaiko neformalusis užimtumas, laisvalaikis bei šventės, atsižvelgiama į vaiko interesus, lūkesčius ir nuomonę, jei tai neprieštarauja bendrai šeiminių namų tvarkai.

10. Kartu su vaiku jam priimtiniu būdu ir jam suprantama kalba aptariamos jo teisės ir pareigos, atsakomybė, taip pat vaiko tėvų, fizinių asmenų lankymosi šeiminiuose namuose tvarka.

11. Atsižvelgiant į vaiko amžių ir brandą, vaikas įtraukiamas į meniu sudarymą, maisto gamtinimo procesą, suteikiama galimybė maistą bei užkandžius pasigaminti pačiam ar su darbuotojo pagalba jam patogiu laiku. Taip pat sudaromos sąlygos ir galimybės vaikui naudotis viešojo maitinimo įstaigų paslaugomis (valgyti mokymo įstaigos valgykloje, viešojo maitinimo įstaigoje, užsisakyti maisto į namus).

12. Maisto produktai, drabužiai, avalynė ar kiti daiktai, siekiant ugdyti vaiko savarankiškumą, perkami bet kuriame prekybos centre ar turguje kartu su vaiku, atsižvelgiant į jo pageidavimus, neorganizuojant viešųjų pirkimų. Vaikui, įvertinant jo brandą ir poreikius, sudaromos sąlygos apsipirkti savarankiškai. Visi pirkimo dokumentai renkami ir saugomi.

13. Kartu su vaiku aptariama, kaip jis turėtų naudoti jam skirtas išmokas, kišenpinigius, ugdomas jo finansinis raštingumas. Vaikui, atsižvelgiant į jo amžių ir brandą, sudaromos sąlygos pačiam disponuoti jo asmeninėje sąskaitoje turimomis lėšomis. Išmokos vaikui negali būti naudojamos būtiniausiems vaiko poreikiams tenkinti (maistui, aprangai, medikamentams), neformaliajam ugdymui, stovykloms, sveikatos priežiūrai, prekėms ir kitoms paslaugoms (higienos, slaugos, techninės pagalbos prekėms, patalynei, vaiko transporto išlaidoms).

14. Kišenpinigiai skiriami iš globos (rūpybos) išmokos Socialinės globos normų aprašo nustatyta tvarka (rekomenduotina kišenpinigių dydį diferencijuoti pagal vaikų amžių).

15. Šeiminių namų tvarka ir švara palaikoma paskirstant darbus vaikams ir darbuotojams, įvertinant vaikų amžių, galimybes ir raidos ypatumus. Skatinant vaiką palaikyti tvarką savo kambariuose ir bendrose patalpose, formuojami asmens higienos įgūdžiai. Vaikui negali būti skiriami darbai, kurie neatitinka jo galimybių, amžiaus, raidos ypatumų.

16. Centro šeiminių namų darbuotojų darbo laikas turi būti organizuojamas taip, kad individualiems pokalbiams su vienu vaiku būtų skiriamos ne mažiau kaip 2 valandos per savaitę, o prireikus – tiek laiko, kiek jo reikia problemai sėkmingai išspręsti ar vaiko bendravimo poreikiui patenkinti.

17. Esant kriziniam atvejui, vaikui, patiriančiam krizę, turi būti skiriamas dėmesys, laikas, paslaugos ir pagalba priemonės, siekiant operatyviai ir sėkmingai įveikti krizę ir užtikrinant kuo mažesnę jos poveikį vaikui ir jo gyvenimui. Ištikus krizei, su vaiku dirba tiek šeiminių namų darbuotojų, kiek reikia krizei operatyviai ir sėkmingai įveikti. Šeiminiai namai turi užtikrinti, kad tuo pačiu metu būtų tenkinami kitų šeiminiuose namuose gyvenančių vaikų poreikiai.

18. Centro šeiminiai namai nustato priemonių (pvz., programas bet kokios formos smurto prevencijai, vaiko apsaugos politiką, konfliktinių situacijų valdymo mechanizmus, šeiminių namų specialistų nuolatinio kompetencijų tobulinimo priemones, kt.) sistemą ir patvirtina šios priemonių sistemos aprašą, su kuriuo pasirašytinai supažindinami šeiminių namų darbuotojai ir kuriame nurodoma, kokių priemonių ir (ar) veiksmų imamasi:

18.1. kovai su vaiko teisių pažeidimais ir vaiko teisių pažeidimų prevencijai šeiminiuose namuose;

18.2. konfliktams šeiminiuose namuose spręsti (tiek tarpusavio, tiek krizinių santykių vaiko adaptacijos metu ir (ar) globojant elgesio ir emocijų sutrikimų turintį vaiką);

18.3. kitoms šeiminių namų galimoms probleminėms situacijoms suvaldyti (pvz., darbuotojų perdegimui įveikti);

18.4. darbuotojų kvalifikacijai tobulinti, siekiant užtikrinti, kad šeiminių namų darbuotojai būtų kvalifikuoti ir kompetentingi teikti kokybišką socialinės globos (priežiūros) paslaugą šeiminiuose namuose.

19. Centro šeiminių namų darbuotojų pamainos perdavimas – priėmimas atliekamas darbo grafike nurodytu laiku. Draudžiama palikti darbo vietą neatvykus jį pakeičiančiam darbuotojui. Centro šeiminių namų darbuotojai privalo ateiti į darbą ir išeiti iš jo nustatytu laiku. Jeigu darbuotojas į darbą neateina nustatytu grafike laiku, apie tai privalo nedelsiant pranešti Centro administracijai.

20. Visose Centro šeiminių namų patalpose griežtai laikomasi priešgaisrinės saugos reikalavimų, saugos darbe instrukcijų reikalavimų.

21. Centro šeiminių namų darbuotojams draudžiama darbo metu būti neblaiviems arba apsvaigusiems nuo narkotinių, toksinių ar medicininių preparatų.

22. Centro šeiminių namų darbuotojai užtikrina, kad pašaliniai asmenys negalėtų susipažinti su informacija apie šeiminiuose namuose gyvenančius vaikus. Draudžiama pašalinius asmenis vienus palikti patalpose.

V SKYRIUS

VAIKO APGYVENDINIMAS ŠEIMINIUOSE NAMUOSE

23. Prieš apgyvendinant vaiką Centro šeiminiuose namuose, išklausa jo nuomonė, su kuo jis norėtų gyventi šeiminiuose namuose, parodomas būsimas jo kambarys, pagal galimybes sudaromos sąlygos dalyvauti jį įrengiant, atsakoma į visus vaiko klausimus, susijusius su gyvenimu šeiminiuose namuose. Informacija vaikui turi būti suteikiama jam aiškia kalba, atsižvelgiant į vaiko amžių, raidos ypatumus, turimus specialiuosius poreikius ir kitas aplinkybes.

24. Vaikas apgyvendinamas vadovaujantis vaiko aplinkos ir globos (rūpybos) vietos pastovumo principu (biologinės šeimos gyvenamosios vietos atžvilgiu ir nekeičiant vaiko gyvenamosios vietos – nekilnojant vaiko iš vieno šeiminių namų į kitus) ir atsižvelgiant į geriausias

vaiko interesus. Vaikui sudaromos sąlygos likti toje pačioje gyvenamojoje aplinkoje su žmonėmis, su kuriais jis susijęs emociniais ryšiais.

25. Centro šeiminiai namai negali turėti iškabos ar kitų skiriamųjų ženklų (nuorodų, logotipų ir pan.).

26. Vaikui turi būti įrengta saugi ir patogi mokymosi vieta, nekelianti pavojaus vaiko sveikatai ir motyvuojanti mokytis (stalas, kėdė, stalinis ar sieninis apšvietimas, kalendorius, mėgstamos knygos, iškarpos, piešiniai, kiti vaiko mėgstami daiktai).

27. Vaikui, atsižvelgiant į vaiko amžių ir brandą, turi būti užtikrinama galimybė naudotis kompiuteriu su internetine prieiga. Turi būti sudaromos sąlygos mokytis nuotoliniu būdu – vaikas aprūpinamas nuotoliniam mokymuisi reikalingomis priemonėmis, sudaroma galimybė naudotis kompiuteriu, planšete ar mobiliuoju telefonu, interneto ryšiu, pavyzdžiui, mobiliojo ryšio kortele su mobiliais duomenimis.

28. Vaikui, atsižvelgiant į jo amžių, brandą, motyvaciją ir specifinius poreikius (pvz., terapijos tikslais), yra sudaroma galimybė auginti namų gyvūną, jei tai neprieštarauja kitų kartu gyvenančių vaikų interesams ir (ar) sveikatai (pvz., jei kiti vaikai nėra alergiški). Šiuo atveju su vaiku turi būti aptartos gyvūno laikymo ir priežiūros sąlygos. Jei nėra galimybės auginti norimą naminį gyvūną, sudaromos sąlygos įsigyti kitą naminį gyvūną, tapti savanoriu gyvūnų prieglaudoje, dalyvauti neformalioje ugdymo veikloje ir kt.

29. Vaikui turi būti sudaroma galimybė turėti savo individualią erdvę, kurioje jis galėtų leisti laisvalaikį, turėti asmeninių daiktų (žaislų, nuotraukų, plakatų ir pan.) ir jais dekoruoti savo erdvę. Vaikui turi būti sudaroma galimybė klausytis mėgstamos muzikos, jei nori – turėti muzikos instrumentą ir juo groti.

30. Mokyklinio amžiaus vaikui turi būti sudaroma galimybė, atsižvelgiant į jo sveikatos būklę ir brandą, turėti namų raktą.

31. Vaikui, gyvenančiam Centro šeiminiuose namuose, nustačius neįgalumo lygį ir (ar) specialiuosius poreikius, turi būti pagal galimybes sudarytos sąlygos likti toje pačioje gyvenamojoje aplinkoje su žmonėmis, su kuriais jis susijęs emociniais ryšiais, pritaikant patalpas jo poreikiams ir planuojant reikalingas paslaugas bei kitas paramos priemones, užtikrinant geriausius vaiko interesus augti ir ugdytis šeimai artimoje aplinkoje.

VI SKYRIUS

VAIKO RYŠIŲ SU BIOLOGINE ŠEIMA PALAIKYMAS

32. Vaikui turi būti sudaroma galimybė ir užtikrinamos sąlygos atkurti, palaikyti ir stiprinti savo ryšį su biologine šeima, jei tai neprieštarauja geriausiems vaiko interesams: susitikti su biologinės šeimos nariais, palaikyti ryšį telefonu, laiškais, internetu. Vaikas gali palaikyti ryšį ir su kitais fiziniais asmenimis, jei tai neprieštarauja geriausiems vaiko interesams. Centro šeiminiai namai sprendimą dėl susitikimo formos priima atsižvelgdami į geriausius vaiko interesus. Esant poreikiui, kad būtų užtikrinti geriausi vaiko interesai, vaiko susitikimą su biologine šeima ar fiziniu asmeniu gali stebėti šeiminių namų darbuotojas. Jis gali konsultuoti bendravimo, emocinio ir emociškai saugaus ryšio užmezgimo, pozityvaus auklėjimo metodų, pozityvios tėvystės ir panašiais klausimais.

33. Centro šeiminiai namai susitikimus su biologine šeima ar kitais fiziniais asmenimis organizuoja pagal Centro direktoriaus patvirtintą susitikimų organizavimo tvarką. Su susitikimų organizavimo tvarka pasirašytinai supažindinami į susitikimą su vaiku atvykę asmenys.

34. Organizuojant vaiko susitikimus su biologine šeima ar kitais fiziniais asmenimis ir numatant susitikimų laiką ir vietą, turi būti atsižvelgiama į vaiko nuomonę ir pageidavimus, vaiko dienos tvarką, užimtumą, kad būtų užtikrinti geriausi vaiko interesai. Vaikui, jeigu tai neprieštarauja geriausiems jo interesams, pagal galimybes sudaromos sąlygos privačiai bendrauti su biologine šeima ar kitais fiziniais asmenimis užtikrinant vaikui saugią aplinką.

35. Jei darbuotojas mato, kad vaiko bendravimas su biologine šeima ar kitais fiziniais asmenimis kelia grėsmę vaiko fizinei ir (ar) emocinei sveikatai bei saugumui, jis turi nedelsdamas

intis aktyvių veiksmų, kad bendravimas būtų nutrauktas, ir vaiko bendravimo su biologine šeima ar fiziniais asmenimis tvarką derinti su VVTAĮT įgaliojtu teritoriniu skyriumi.

VII SKYRIUS

ŠEIMINIŲ NAMŲ VEIKLOS FINANSAVIMAS

36. Centro šeiminių namų finansavimą ir lėšų panaudojimą reglamentuoja Socialinių paslaugų įstatymas, Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, tvirtinama socialinės apsaugos ir darbo ministro, ir kiti socialinės globos įstaigų finansavimą ir lėšų panaudojimą reglamentuojantys teisės aktai.

37. Socialinė globa likusiam be tėvų globos vaikui, gyvenančiam šeiminiuose namuose, finansuojama iš savivaldybės biudžeto lėšų ir savivaldybės biudžetui skiriamų valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų, globos ir rūpybos išmokos, mokamos pagal Išmokų vaikams įstatymą.

38. Laikinais apgyvendinto vaiko išlaidas finansuoja savivaldybė.

39. Šeiminiai namai, gerindami vaikų buitines bei materialines gyvenimo sąlygas, organizuodami turiningą vaikų laisvalaikį, gali turėti kitų teisėtai įgytų pajamų: gauti paramą vaikų gerovei užtikrinti, dalyvauti programose ir teikti projektus dėl tikslinės paramos joms įgyvendinti.

VII SKYRIUS

DARBO IR POILSIO LAIKAS

40. Darbuotojai Centro šeiminiuose namuose dirba pagal darbo sutartis, jų darbo laikas ir darbų sauga, kitos teisės ir pareigos nustatomi teisės aktų, reguliuojančių darbo teisinius santykius, nustatyta tvarka. Darbuotojų, dirbančių pagal darbo (pamainų) grafikus, darbo laikas organizuojamas taikant suminę darbo laiko apskaitą, tačiau šeiminiai namai siekia užtikrinti kuo mažesnę darbuotojų ir jų darbo grafiko kaitą.

41. Centro šeiminių namų socialiniams darbuotojams / pedagogams ir individualios priežiūros darbuotojams taikoma suminė darbo laiko apskaita, kai viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko norma įvykdoma per apskaitinį laikotarpį. Suminės darbo laiko apskaitos laikotarpis yra 3 mėnesiai, sutampantys su kalendorinių metų ketvirčiu.

42. Centro šeiminių namų socialiniai darbuotojai / pedagogai ir individualios priežiūros darbuotojai dirba darbo (pamainų) grafikuose nurodytu laiku. Darbo (pamainų) grafikai pranešami darbuotojams ne vėliau kaip prieš septynias dienas iki jų įsigaliojimo. Jie gali būti keičiami tik nuo darbdavio valios nepriklausančiais atvejais, įspėjus darbuotoją prieš dvi darbo dienas. Darbo (pamainų) grafikus tvirtina Centro direktorius.

43. Darbo (pamainų) grafikai turi būti sudaromi taip, kad nepažeistų maksimaliojo penkiasdešimt dviejų valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį laiko, netaikant šios taisyklės darbui pagal susitarimą dėl papildomo darbo ir budėjimui.

44. Darbo (pamainų) grafikai sudaromi taip, kad kiek įmanoma tolygiau paskirstytų darbuotojo darbo laiką per apskaitinį laikotarpį. Draudžiama skirti darbuotoją dirbti dvi pamainas iš eilės.

45. Jeigu apskaitinio laikotarpio pabaigoje darbuotojas dėl jam sudaryto darbo laiko režimo nėra išdirbęs bendros viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko normos, už neįvykdytą darbo laiko normą jam sumokama pusė priklausančio išmokėti darbo užmokesčio.

46. Jeigu apskaitinio laikotarpio pabaigoje darbuotojas yra išdirbęs daugiau valandų, negu bendra viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko norma, už viršytą darbo laiko normą jam apmokama kaip už viršvalandinį darbą.

47. Nakties laikas yra kalendorinis laikas nuo dvidešimt antros valandos vakaro iki šeštos valandos ryto.

48. Darbuotojai turi galimybę pasikeisti pamainomis, suderinus tai su Centro direktoriumi raštu. Centro direktorius, gavęs tokį prašymą ir įvertinęs, ar toks pasikeitimas pamainomis nepažeidžia Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir Tvarkoje nustatytų maksimalaus darbo laiko ir

minimalaus poilsio laiko normų, turi teisę sutikti arba prašymą atmesti. Centro direktoriui patvirtinus minimą prašymą, darbuotojai pasikeičia pamainomis. Darbo užmokestis už darbą darbuotojams, pasikeitusiems pamainoms, mokamas kaip už darbą pagal grafiką. Toks darbas netraktuojamas kaip viršvalandinis darbas ar darbas poilsio dieną.

49. Šeiminių namų darbuotojai privalo dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo programose, supervizijose, išklaudyti pagrindinę ir specializuotą pasirengimo globai ir įvaikinimui mokymų, vykdomų pagal programą, kurią tvirtina ir kurios reikalavimus nustato valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos direktorius, dalis, dalyvauti globos centrų organizuojamuose ir kituose mokymuose.

VIII SKYRIUS ŠEIMINIŲ NAMŲ VEIKLOS KOKYBĖS PRIEŽIŪRA

50. Centro šeiminių namų veiklos kokybę vertina, prižiūri ir kontroliuoja SPPD.

51. Vaiko globos (rūpybos) priežiūrą Centro šeiminiuose namuose vykdo VVTAIT įgaliotas teritorinis skyrius, vadovaudamasis Vaiko globos organizavimo nuostatuose nustatyta tvarka.

52. Centro šeiminiai namai sudaro tinkamas sąlygas VVTAIT įgalioto teritorinio skyriaus darbuotojams be apribojimų bendrauti su šeiminiuose namuose gyvenančiais vaikais ir atlikti šeiminiuose namuose vykdomos globos (rūpybos) priežiūrą, SPPD darbuotojams – vykdyti teikiamų socialinių paslaugų priežiūrą.

53. Centro šeiminiai namai privalo pašalinti, VVTAIT įgaliotam teritoriniam skyriui vykdant vaikų, gyvenančių šeiminiuose namuose, globos (rūpybos) priežiūrą ir (ar) SPPD atlikus šeiminių namų vykdomos veiklos kokybės vertinimą, nustatytus ir nurodytus trūkumus.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

54. Įgyvendinant Aprašą, asmens duomenys tvarkomi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, Aprašo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų apsaugą ir tvarkymą, nustatyta tvarka, vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

55. Dokumentai (įskaitant dokumentus, kuriuose yra asmens duomenų) saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka.
